

JAK ROZMAWIAĆ Z DZIECKIEM O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI?

Dzieci są ciekawe, dopytują, chcą poznać świat całymi sobą i chcą to zrobić jak najlepiej. Są jednak takie tematy, które dla nas, dorosłych mogą być trudne, problematyczne do przeprowadzenia w rozmowie z dziećmi.

3 grudnia, jak co roku obchodzi się **Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych**. Być może jest to odpowiednia okazja, by porozmawiać na jeden z takich tematów. Osoby z niepełnosprawnością są wśród nas a niepełnosprawności są różne. Bardzo ważne jest aby odpowiadać na pytania dzieci od razu, gdy się pojawią, skupiając się na faktach, aby przekazywane wiadomości służyły integracji, a nie wykluczaniu.

Jak rozmawiać z dzieckiem o niepełnosprawności?

Rozmowa, jak każda inna, powinna przebiegać w spokojnej atmosferze. Dziecko wyczuje, kiedy jesteśmy nerwowi, czy unikamy jakiegoś tematu. Należy pamiętać o tym, że postrzeganie rzeczywistości przez dziecko jest nacechowane pozytywnie lub neutralnie. To my, dorośli, nadajemy znaczenie słowom. W rozmowie o niepełnosprawności powinniśmy skupić się, więc na faktach, wyjaśnić, czym ona jest. Unikajmy w rozmowie, takich słów jak np.: „choroba”, „kaleka”, które kojarzą się raczej z cierpieniem. Staraj się nie naznaczać niepełnosprawności jako stan gorszy, dziwny. Pokazujemy człowieka, a nie chorobę.

Najczęściej pytania o niepełnosprawność, pojawiają się przy pierwszym kontakcie z osobą, u której widać jakąś dysfunkcję. Nie uciszajmy wtedy dziecka, starajmy się odpowiedzieć na jego pytanie, reagujmy spokojnie. Odwracanie uwagi dziecka od zadanego pytania wzmacnia wykluczenie osoby z niepełnosprawnością. Z drugiej strony osoby z niepełnosprawnościami są wśród nas i nie powinien być to temat tabu.

Zwróćmy uwagę na język. Powinien być nacechowany z szacunkiem do drugiego człowieka. Z drugiej strony należy

dopasować komunikaty do poziomu i wieku dziecka. Należy mówić prawdę, bez koloryzowania rzeczywistości, czy przeinaczania faktów. Informacje podawane dziecku powinny być jasne i konkretne. Starajmy się zobrazować niepełnosprawność:

Bartek nie może z Tobą bawić się w berka, gdyż jego mięśnie nie pomagają mu w bieganiu tak jak Twoje, ale możecie pobawić się w....

Przy okazji rozmów o niepełnosprawności starajmy się obudzić empatię w dziecku. Wyłumaczymy do czego służy np. wózek inwalidzki, laska, kula, aparat słuchowy. Przypomnijmy, że jest to własność, danej osoby i bez pozwolenia nie powinniśmy z tych przyrządów korzystać. Wspomnijmy o psie przewodniku, którego nie można zaczepiać, wołać, bawić się, gdyż jest wtedy w pracy i pomaga osobie niewidomej w poruszaniu się. Zwróćmy uwagę na pewne zasady, które powinny być przestrzegane w kontakcie z osobą z niepełnosprawnością. Nauczmy też dziecko, w jaki sposób może pomóc osobie z niepełnosprawnością w różnych sytuacjach.

Wyjaśnijmy, że niektóre osoby mogą wykonywać różne czynności inaczej niż dziecko, pokażmy, zobrazujmy przykłady:

- osoba z niepełnosprawnością ruchową, będzie korzystała z windy zamiast ze schodów,
- osoba niewidoma będzie czytała za pomocą dotyku a nie wzroku,
- osoba Głucha będzie pokazywała gesty, zamiast mówić, itd.

Wykonywanie pewnych czynności inaczej niż wszyscy, nie oznacza, że osoba jest gorsza. Każdy jest inny i wszyscy jesteśmy wyjątkowi!

W rozmowie możemy posiłkować się również wyobraźnią dziecka np.:

- zamknij oczy i spróbuj przejść 10 kroków,
- odgadnij, co to za przedmiot przy zamkniętych oczach,
- zatkaaj uszy, czy słyszysz co mówię?,
- skacz na jednej nodze.

Zapytajmy, jak dziecko się czuło, czy było mu łatwo wykonać dane zadanie.

Pokażmy też ułatwienia dla osób z niepełnosprawnością np. opakowania po lekach (alfabet Braille'a), wypustki na chodnikach, podjazdy do budynków, parkingi dla osób z niepełnosprawnością, czy pokażmy, w telewizji tłumaczy języka migowego.

W rozmowie też zwracajmy uwagę na pozytywne aspekty:

Spójrz, jak ta pani świetnie sobie radzi na wózku!

Warto pokazać dzieciom że wśród osób niepełnosprawnych są ludzie sławni i zasłużeni. Często dążą do osiągnięcia celu, pokonując swoje słabości.np.: Leo Messi, najlepszy piłkarz na świecie w spektrum autyzmu, Ludwig van Beethoven (głuchy kompozytor) – jeden z najważniejszych niemieckich kompozytorów muzyki klasycznej. U szczytu kariery zaczął tracić słuch jednak mimo to nadal tworzył muzykę. Monika Kuszyńska (osoba niepełnosprawna ruchowo), polska piosenkarka i autorka tekstów. Reprezentowała Polskę podczas 60 Konkursu Piosenki Eurowizji .

Pokażmy, że niepełnosprawność jest tylko jedną cechą osoby, a przecież każdy z nas ma wiele.

I ostatnia dość ważna zasada, sami, jako dorośli, bądźmy przykładem. Nie odwracajmy wzroku w rozmowie z osobą z niepełnosprawnością, używajmy poprawnego języka. Sami bądźmy wzorem do naśladowania !